دەوڵەتی ئیسلامی داواکراو

چاوپێکەوتنێك لەگەڵ

شێخ ئەبو مالیکی تەمیمی

الله تعالی لێی قبوڵکات

لەم چاوپێکەوتنە تیشك دەخرێتە سەر حەقیقەتی دەوڵەتی ئیسلامی داواکراو پێناسە و بنچینەکەی و چۆنیەتیەکەی، وە کێ بەڕێوەی دەبات ؟

کتێبی دەوڵەتی ئیسلامی داواکراو

دەوڵەتـــی

ئیسلامی

داواکـــــــراو

چاوپێکەوتنێك لەگەڵ شێخی موجاهید:

ئەبی مالیکی تەمیمی (انس بن علی نشوان)

اللّٰه لێی قبوڵبکات

وەرگێران و ئامادەکردنی

دامەزراوەی کاروانی جیهاد

تێبینی:

ئەم چاوپێکەوتنە ئامادەکرابوو بۆ دامەزراوەی (سەحاب بۆ بەرهەمی ڕاگەیاندن) سەر بە ڕێکخراوی قاعیدە لە ئەفغانستان، بەڵام ڕێگربوون لە بڵاوکردنەوەی بۆ شێخ بەهۆی وازهێنانی شێخ لە ڕێکخراوی قاعیدە و پەیوەندیکردنی بە دەوڵەتی ئیسلامیەوە.

پرسیارکار: ئێمە لە دامەزراوەی سەحاب دڵخۆشین کە دەگەین بە شێخی بەڕێز ابی مالك التمیمی(انس بن علی نشوان) الله بیپارێزێت و ئاگاداری بێت وە بەهەشت بکاتە پاداشتی لەم چاوپێکەوتنە پیرۆزە تیشك دەخەینە سەر حەقیقەتی –دەوڵەتی ئیسلامی داواکراو– پێناسە و بنچینەکەی و چۆنیەتیەکەی، وە کێ بەڕێوەی دەبات؟ پرسیارانێکە پێویستی بە زانستە، هەموو ئەمانە پێشکەش دەکەین لەگەڵ میوانی بەڕێزمان سەرەتا بەخێرهاتنتان دەکەین شێخی بەرێز ...

شێخ ئەبی مالك: الله سەرکەوتوو و سەلامەتتان کات

پرسیارکار: زۆرجار گوێ بیست دەبین لە ووتارەکانی زانایان و پێشەوایانی جیهاد داوای هەڵسانەوەی دەوڵەتی ئیسلامی دەکەن دەستەواژەی دەوڵەتی ئیسلامی لەوانەیە نوێ بێت و نادیار بێت لای هەندێك بە تایبەتی لەم سەردەمە کە نامۆیی و غەریبی دینە کافران هەوڵ دەدەن وێنەی ئیسلام و موسڵمانان بشێوێنن ئەگەر پوختەیەکی کورتمان پێبدەی لەسەر حەقیقەتی ئەم دەوڵەتەی کە داوای دەکەن، چونکە زۆربەی موسڵمانان پرسیاری دەربارە دەکەن؟

شێخ ئەبی مالك: پێش وەڵامدانەوەی پرسیارەکەی جەنابت پێویستە پرسیارێك بکەم دواتر وەڵامی بدەمەوە بۆچی لەم کاتەی ئێستا بە تایبەت ئەم پرسیارە هاتۆتە پێش؟ دەڵێم: ئەم پرسیارە لەم کاتەی ئێستا بە دیاریکراوی هاتۆتە پێش کاتێك بینیمان و هەموو بینیان بەرنامە و مەشروعی عەلمانیەت کە ئەمریکا بۆی هاتووە بۆ ئەوەی موسڵمانان پەیوەست کات، بریتییە لە بەرنامەیەکی شکستخواردوو وە گونجاو و چاك نییە بۆ حوکمی مرۆڤەکان، وە هیچ چارەسەرێك نییە چاکتر و باشتر بێت وەك چارەسەری دەوڵەتی ئیسلامی چونکە تاکە دەوڵەتە لەسەر دادپەروەری بنیاتنراوە کە پێغەمبەران لە پێناوی هاتوون، وە کتێبەکان لە پێناوی دابەزیون، وە ئەو دەوڵەتەیە کە الله تعالی لێی ڕازییە و هەڵی بژاردووە بۆ بەندەکانی..

وە بۆ پرسیارەکەی پێشتر کە داوای ڕوونکردنەوەی حەقیقەتی دەوڵەتی ئیسلامی دەکەی کە ئێمە داوای دەکەین بەم شێوەیە:

ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی داوای دەکەین ئەو دەوڵەتەیە وەك ناوەکەیەتی ئیسلامە کە سیاسەتی ناوەوە و دەرەوە دیاری دەکات، ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی داوای دەکەین بریتییە لەو دەوڵەتەی کە گەورەیی و شکۆمەندی بۆ شەرعی پاکی الله یە

واتە: شەڕع حاکم و دادوەرە لەم دەوڵەتە لە الف تا یاء

ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی داوای دەکەین ئەو دەوڵەتەیە کە هەموو پەتەکانی ئیسلام لە خۆدەگرێت فەرمان دەکات بە داواکاریەکان و ڕێگری دەکات لە قەدەغەکراوەکان...

ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی داوای دەکەین ئەو دەوڵەتەیە کە بنچینەی پەیوەندیەکان دادەمەزرێنێت لەسەر بنچینەی عەقیدەیی، دۆستایەتی تێیدا بۆ خاك و ئالاَّ نییە بەڵکو دۆستایەتی تێیدا بۆ ئیسلام و موسڵمانانە...

ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی داوای دەکەین ئەو دەوڵەتەیە کە حوکمی شەڕعی تێدا جێبەجێدەکرێت وەك پەرستش و عیبادەت بۆ اللە، حاکم و حوکم لەسەر دراو هەڵبژاردە و ئیختیاری بۆ نییە چونکە ئەوەی ئیمانداری یەکخواپەرست جیا دەکاتەوە لە غەیری خۆیان ئەوەیە کە حوکمە شەڕعیەکان وەردەگرێت بەو شێوەی کە حوکمی خوداییە و ملکەچی بۆی واجبە وەك عیبادەتێك بۆ تەنها الله تعالی

الله دەفەرمووێ (بۆ هیچ پیاو و ئافرەتێکی باوەڕدار نیە کاتێك اللە و پێغەمبەرەکەی بڕیاری هەر کارێکیان دا (بۆیان نی یە) کە سەرپشك بن لە کارەکەیاندا وەهەرکەس سەرپێچی اللە و پێغەمبەرەکەی بکات ئەوە بەڕاستی گومڕا بووە بە گومڕابوونێکی ئاشکرا)

بەڵکو الله واجبی کردووە لەسەر بەندەکانی کە حوکمەکان وەرگرن بە تەواوی تەسلیمبوون، اللە دەفەرمووێ (نەخێر سوێند بە پەروەردگارت بڕوادار نین تا تۆ نەکەنە دادوەر لە هەر دووبەرەکی و کێشەیەکی نێوانیان لە پاشان نابێت لە دڵ و دەروونیاندا هیچ ناڕەزاییەك دروست بێت بەرامبەر ئەو بڕیارەی تۆ داوتە وە تاوەکو تەسلیم و ملکەچ نەکەن بە ملکەچیەکی تەواو)

ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی داوای دەکەین ئەو دەوڵەتەیە کە تێیدا حوکمی خەڵك دەکرێت بە شەریعەتی ئیسلامی لە هەموو کاروبارەکانی ژیان، خێزانداریەتی و کۆمەلأیەتی و بازرگانی و مافدارییەکان و جگە لەمانەش لە لایەنەکانی ژیان...

ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی داوای دەکەین دەوڵەتێکە کە گرنگی دەدات بە پەروەردەکرنی تاك لەسەر ڕەوشتی چاك، ئەمەش بە پەیوەستکردنی بە کتێبی پەروەردگار و سوننەتی پێغەمبەرەکەی و ژیاننامەی سەحابە و تابعین، چەسپاندنی ئەمەش بە فراوانکردنی بازنەی دەرس و وانەی پەروەردەکاری دەبێت وەك مزگەوتەکان و قوتابخانەکان، وە بەخشینی هەل بەو کەسانەی کاری تێدا دەکەن بۆ فراوانکردنی چالاکیەکان و بەرنامە و وشیارکەرەوەکان تاوەکو هەموو لایەنەکانی کۆمەڵگا بگرێتەوە وە تاوەکو کۆمەڵگا دەورە دراو بێت بە پەرژینێکی پەروەردەیی و بیپارێزێت لە لادان و گومڕایی، ئەمەش واجبی دەوڵەتی ئیسلامییە ئەگەرنا هیدایەتی بەندەکان تەنها به دەستی الله یە نەوەك بەدەست کەسانی تر...

ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی داوای دەکەین ئەو دەوڵەتەیە کە تێیدا واجبە لەسەر حاکم ژینگەیەکی دروست و گونجاو ئامادە بکات کە تێیدا پارێزگاری لە هەڵسوکەوت و ئەخلاقی تاکی موسڵمان بکرێت ئەمەش بە ڕێگرکردن لە دیمەن و دروشمەکانی خراپە و فەساد بەهەموو شێوەکانی، لە ناو دەڵەتی ئیسلامی دروست نییە کردنەوەی شوێنی مەیخواردنەوە و شوێنی بێ ئابڕوویی و داوێن پیسی، وە شوێنی گۆرانی ووتن و قومارکردن و جگە لەمانەش کە لە شەرع دا حەرامە...

ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی داوای دەکەین ئەو دەوڵەتەیە کە بەهەموو شێوەیەك هەوڵ دەدات کە لە توانایدایە بۆ دابینکردنی پێداویستیە سەرەکیەکانی تاك و کۆمەڵگا بۆ بەدەستهێنانی خۆبەڕێوەیی کە دەوڵەمەندیان دەکات و پێویستباریان ناکات بۆ دوژمنەکانیان، وە دەرگای بردنی سامانەکانیان دادەخات بەناوی پڕکردنەوەی پێویستیەکان، بەڵی.

پرسیارکار: ڕۆژئاوا بەردەوام وڵاتە عەرەبیەکان و ئیسلامەکان تۆمەتبار دەکات بە دواکەوتووی و بەوەی کە وڵاتانێکی پێشکەوتوو و شارستانی نین ئایا ئەو دەوڵەتەی ئێوە داوای دەکەن ئەم وەسفانەی هیچ لێ دێتە جێ یاخود نا؟

شێخ ئەبی مالك: ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی داوای دەکەین دەوڵەتێکی پێشکەوتووە و دواکەتوو نییە وەك باسی دەکەن، بەڵکو دەوڵەتێکی پێشکەوتوخوازە هەوڵ دەدات بۆ دروست کردنی شارستانیەتیەکی گەشاوە لە هەموو بوارەکانی ژیان، وە ئەوەی سەیری مێژووی وڵاتانی ئیسلامی پێشتر بکات دەبینێت کە گەیشتۆتە پلەیەکی بەرز لە گەشەسەندی و گەشاوەیی لە چەندین بواردا، بیناسازی و پزیشکی و جگە لەمانەش، بەڵی.

پرسیارکار: ڕۆژئاوا لە ڕێگای کەناڵەکانی ڕاگەیاندنەوە دەیگوازێتەوە کەدەوڵەتی ئیسلامی ستەم لە ئافرەت دەکات و مافەکانی ناپارێزێت ڕاستی ئەم قسەیە تا چەندە؟

شێخ ئەبی مالك: بەڕاستی ئێمە ڕاهاتووین لە گوێبیست بوونی ئەم درۆیانە بەڵام دەوڵەتی ئیسلامی داواکراو دەوڵەتێکە کە مافەکانی ئافرەت دەپارێزێت کە شەرع بۆی داناوە، وە دەوڵەتی ئیسلامی وای دەبینێت کە ئافرەتی موسڵمان کانزا و بنچینەکی گرانبەهایە و واجبە پارێزگاری لێ کردنی لە هەموو شتێك کە نرخی کەم دەکاتەوە، بەڵێ.

پرسیارکار: بەردەوام بازرگانانی موسڵمان گلەیی دەکەن لە ستەمی دەسەڵاتداران بەتایبەتی ئەو باج و سەرانانەی کە حکومەتەکان دەیخەنە سەر بازرگانیەکانیان، ئایا بازرگانانی موسڵمان هەمان نارەحەتی دەبینن لە دەوڵەتی ئیسلامی یاخود وەزعەکە دەگۆڕێت؟

شێخ ئەبی مالك: بار و ژینگەکە دەگۆڕێت بە ئیزنی الله، چونکە دەوڵەتی ئیسلامی داواکراو دەوڵەتێکە دەرفەت دەبەخشێت بە بازرگانان بۆ دروستکردنی پرۆژەی بازرگانی ڕێگاپێدراو لە شەرع بەبێ کۆت و بەند وە بەبێ باج و سەرانە چونکە باج و

سەرانە حەڕامە لە شەڕعدا دروست نییە چەسپاندنی لەسەر بازرگانان و جگە لەوانیش.

دەوڵەتی ئیسلامی داواكراو دەوڵەتێكی گەشەسەندووە هەوڵ دەدات بۆ گەشەپێدانی ئابووری ئیسلامی بۆ بەخشینی گەورەترین دەرفەت بۆ كاركردن و داواكردنی كار بۆ تاكەكانی كۆمەڵگا، بەڵێ.

پرسیاركار: موسڵمانان چەندین ساڵە دەناڵێنن بە دەست ستەمی حكومەتە تاغوتیەكان لە سامانی وڵات ئایا هەڵوێستی دەوڵەتی ئیسلامی چییە دەربارەی كانزاكان و سەرچاوەكان كە لە ژێر دەستی دایە؟

شێخ ئەبی مالك: بە دڵنیاییەوە پێویستە هەمووان بزانن دەوڵەتی ئیسلامی داواكراو دەوڵەتێكە كە سامانەكانی دەوڵەت بۆ خۆی بەكارنایەنێت، وەك حاڵی ئێستای هەموو وڵاتانی جیهانی ئیسلامی بەڵكو دەوڵەتی ئیسلامی دان بەوەدا دەنێت كە مافێك هەیە بۆ هەموو موسڵمانان لە سامانە بەربڵاوەكان بەڵكو (بیت المال)ی تایبەت بە دەوڵەتماڵێكە ماف هەمووانی تێدا ڕەچاودەكرێت بە پێی توانا، ئەگەر خەزێنەی دەوڵەت كەم بوو ڕەچاوی مافەكان دەكرێت بە پێی ڕیزبەندی ئەولاتر پێش دەخرێت بەسەر پێش خۆی بەو شێوە، وە ئەگەر خەزێنە زۆر بوو ئەوا هەموو خاوەن مافێك ماف دەدرێت و كەمتەرخەمی و ڕەزیلی بەرامبەر هیچ كەس ناكرێت نە پترۆل و سەرچاوەكانی تر تایبەت و دەستبەسەرگیراو نییە لەلایەن خێزانی دەسەلاتدارەوە بەڵكو مافێكە بۆ هەموو موسڵمانان، بەڵێ.

پرسیاركار: هەڵوێستی دەوڵەتی ئیسلامی چییە دەربارەی ڕێكخراوە نێودەوڵەتیەكانی ئێستا و پەیماننامەكانیان؟

شێخ ئەبی مالك: ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی داوای دەكەین دەوڵەتێكە بڕوای نییە و داننانێ بە ڕێكخراوەكان و پەیماننامە نێودەوڵەتیەكانی ئێستا بەڵكو كوفر دەكات بە یاساكانی، وە دەوڵەتی ئیسلامی وای دەبینێت كە ئەم ڕێكخراوانە ڕێكخراوانێكی نا شەرعین تەنها بۆ شەڕی ئیسلام و ئەهلی ئیسلام دانراوە بڕیارەكانی هاتۆتە كایەوە لە دەستپێكێكی كوفری، وە ئەم ڕێكخراوانە بونەتە هۆی بەزایەدانی ماف موسڵمانان

لە فەلەستین، وە ئەم ڕێکخراوانە بوونەتە هۆی ڕێگادان و پاساوهێنانەوە بۆ ئیسرائیلی داگیرکەر بە کوشتن و کاولکاری، وە ئەم ڕێکخراوانە گلۆپی سەوزیان بۆ ئەمریکا هەڵکردووە بە هەڵسان بە تاوانە خوێناویەکانی لە جیهانی عەرەبی و ئیسلامی، بۆیە دەوڵەتی ئیسلامی داواکراو ئیعتیراف ناکات بەم جۆرە ڕێکخراوانە و دانی پێدانانیّ، وە لە پێناو ئەم بیروباوەڕەی کە دەوڵەتی ئیسلامی پێدەناسرێتەوە دژایەتی کراوە لەلایەن ڕۆژئاوا و وێنەکەی شێوێندراوە.

پرسیارکار: بۆچوونتان چییە لەسەر پێشکەشکردنی شێوەی کاری ئیسلامیە نوێخوازەکان لە دەوڵەتی ئیسلامی، وە ئایا ئامرازانێکی ڕاست و دروستن و لەگەڵ شێوەی کاری ئێوە یەکدەگرێتەوە؟

شێخ ئەبی مالك: لە ڕاستیدا و بەهەموو ڕوونیەك خستنە ڕووی ئەو شێوە کاری ئێستا لەلایەن ئیسلامیە نوێخوازەکان کە گەیشتوونەتە دەسەلاّت وەك لە تونس و میسر وێنای ئیسلام ناکەن بەڵکو وێنای دەوڵەتی ئیسلامیش ناکەن، وە وێنای ئەوە ناکەن کە ئێمە داوای هەڵسانەوەی دەکەین ئیسلام ڕۆژێك لە ڕۆژان یاسا و تەشریعی نەداوەتە غەیری الله، وە ئیسلام ڕۆژێك لە ڕۆژان نەبۆتە چەند بۆچونێکی ڕووکەش یان تەنها حوکمە خێزانیەکان بێت بەڵکو شەریعەتی ئیسلام سیستەمێکی تەواو و کاملە بەلاّم ئیسلامییە نوێخوازەکان بە داخێکی زۆر دەیانەوێ دەوڵەتێکی ئیسلامی پێشکەش بکەن کە دەوڵەتێکی شەلەل و ناتەواوە ئەوەش ئێمە قەبوڵی ناکەین و پێی ڕازی نابین ڕاستی تاڵیش ئەوەیە کە دەوڵەتی ئیسلامی ڕاستەقینە پێشکەش نەکراوە و نەخراوەتە پێش ئوومەت لەلایەن ئیسلامییە نوێخوازەکان وەك سیستەمێکی تەواو و کامیل بەڵکو ئەو خستنەڕووەی ئێستا خستەڕووێکی ساختەیە هیچ پەیوەندی نییە بە ئیسلامی تەواو، بەڵی.

پرسیارکار: بۆچوونتان چییە لەسەر ئەو ئامرازانەی ئیسلامیە نوێخوازەکان پێشبڕکێیان بۆ کردووە و بۆی چوونە بۆ جێبەجێکردنی شەریعەت؟

شێخ ئەبی مالك: سەرەتا پێویستە بزانرێت زانایان ڕوونیان کردۆتەوە و دایانڕشتووە کە ئامانج و هەدەف نابێتە پاساو بۆ هۆکارەکان ئەگەر ئامانج و هەدەف مەشروع بوو واجبە و دەبێت هۆکار و ئامرازیش مەشروع بێت، وە لەسەر هەوڵدانی ئیسلامییە نوێخوازەکان بۆ بەڕێکردنی مەشروعی ئیسلامیان لە ڕێگای پەرلەمان هەولأنێك بوو شکستی خۆی سەلماند نەك تەنها بۆ جارێکیش بەڵکو چەندان جار پاشان پێویستە بزانرێت ئەم ئامرازەی کە ئیسلامیە نوێخوازەکان بۆی چوونە هەوڵیان بۆ داوە ئامرازێکی ڕۆژئاواییە لایەن و ئەجینندای ناوەخۆیی و دەرکی بەڕێوەی دەبەن و پارێزگاری لیٚ دەکەن، وە ناکرێت لە ڕێگایەوە مەشروعی ئیسلامی سەرکەوتوو بێت پاشان چۆن دەچێتە ژێری و عەقڵەوە کە مۆڵەت لە مرۆڤ وەربگیرێت بۆ جێبەجێکردنی حوکمەکانی خوای مرۆڤ، الله یارمەتیدەرە لە یادمە کە گوێم لە قسەی یەکێك لە زانا بەڕێزەکان بوو کە پەیوەندی بەم بابەتەوە هەیە ناوەڕۆکەکەی ئەوەیە کە (ئەو کەسەی هەولٚ بدات بۆ سەرهەڵدانەوەی شەریعەت لە ڕێگای پەرلەمان وەك ئەو کەسەیە هەولٚ دەدات شەریعەتی الله هەڵسێنێتەوە بە مۆڵەتی شەیتان، وە هەرگیز شەیتان ڕازی نابێت بە هەڵسانەوەی شەریعەتی الله) وە ئەم قسەیە پێم وایە پاڵپشتی ئەو قسانە دەکات کە پێشتر باسمان کرد، بەڵیٚ.

پرسیارکار: ئەگەر ئەو ئامرازەی کە ئیسلامیە نوێخوازەکان هەوڵی بۆ دەدەن لە پێناو هەڵسانەوەی شەریعەتی ئیسلام دروست و شەرعی نەبێت بە گومانی ئێوە ئەو ئامرازە چییە کە دەکرێت لە ڕوانگەیەوە دەوڵەتی ئیسلامی هەڵسێتەوە یان بۆ سەرکەوتنی مەشروعێکی ئیسلامی تەواو و کامیل؟

شێخ ئەبی مالك: دەوڵەتی ئیسلامی ناکرێت هەڵسێتەوە بەبیٚ قوربانی دان و بەخشین ئەمەش بابەتێکی هەنووکەیی داڕێژراوە لای هەموو موسڵمانێکی یەکخواپەرست کە مێژووی خوێندۆتەوە، هیچ دەوڵەتێکی ئیسلامی لە مێژووی ئوممەت سەری هەڵنەداوە تەنها بە جیهاد و قوربانی دان نەبوبێت، ئەگەر دەوڵەتی

ئیسلامی بە هەموویەوە هەڵساوە بەبێ کوشتار ئەوە باشە و نیعمەتە (هەر الله خۆی ئیماندارانی پاراست و بێ نیازی کردن لە جەنگی شەڕفرۆشان).

وە ئەگەر نەمانتوانی دەوڵەتی ئیسلامی بەبێ کوشتار بهێنینە کایەوە ئەوا واجبە ڕێکخستن و ئامادەکردنی سوپا و ڕاگەیاندنی جیهاد تاوەکو دین و عیبادەت هەموووی بۆ الله دەبێت ئەمەش زانایانی ئەهلی سوننە لەسەری کۆدەنگن، الله زاناترە بەڵێ.

پرسیارکار: ئیسلامیە نوێخوازەکان وای دەبینن کە سەندووقی هەڵبژاردن ڕێگایەکی نمونەییە بۆ دیاریکردنی سەرۆکی دەوڵەت، ئایا دەوڵەتی ئیسلامی داواکراویش بەهەمان شێوەیە یان هەندێك پێوانە و ڕێگای تری هەیە لە ڕێگایەوە سەرۆك یان خەلیفە دیاری بکات؟

شێخ ئەبی مالك: یەکەم ئێمە هاوڕا نین لە گەڵ ئیسلامییە نوێخوازەکان لە ڕێگا و ئامرازی دیاریکردنی سەرۆکی دەوڵەت بەڵکو ڕەخنەی شەرعیمان هەیە لەسەر ئەم ڕێگایە، زانایان لە کتێبەکانی سیاسەتی شەرعی ڕێگاکان و پێوانەکانیان ڕوون کردۆتەوە کە لە ڕێگایەوە سەرۆکی دەوڵەت یان خەلیفە دیاری دەکرێت پێویستە بزانرێت سەرۆك لە دەوڵەتی ئیسلامی موسڵمانە و بەهیچ شێوەك دروست نییە کافر دەسەلاّت بگرێتە دەست گەیشتنی سەرۆك یان خەلیفە بۆ دەسەلاّت بە سێ شێوە دەکرێت:

یەکەم: بەیعەتی ئەهلی حەلل و عەقد، وە ئەهلی حەلل و عەقد کە پەیوەستن بەمەوە چەند مەرجێکی هەیە کە پێویستە بێتە دی لێیان لەوانە:

مەرجی یەکەم: دادپەروەری، بۆیە لەسەر ئەمە ئەو کەسانە ناچنە ناو ئەهلی حەلل و عەقد کە فاسق و خراپەکارن ئەوە جگە لە کافران و هەڵگەڕاوەکان ئەو کەسەی بڕوانێت لە ڕۆژگاری ئێستامان دەبینێ شێوازی دیاریکردنی سەرۆکی دەوڵەت پێچەوانەی سیستەمی ئیسلامە لە دیاریکردنی ئیمام بەڵکو کارەکە خراپتر و تاڵترە، سەرۆکی وڵات لە وڵاتانی ئێمە دیاری کراوە لەلایەن کۆشکی سپی لەم ڕۆژگارە

وای لیٚ هاتووە سەرۆکی ئەمریکا و وەزیرەکان و ڕاوێژکارەکان بوونەتە ئەهلی حەلل و عەقد کە مافی دیاریکردنی سەرۆکی دەوڵەتیان هەیە ولا حول ولا قوە إلا باللّٰه.

مەرجی دووەم: لە ئەهلی حەلل و عەقد پێویستە زانستیان لابێت کە پێوەی بگەن بە شارەزایی لەو کەسەی کە شایستەی ئیمامەتە بە مەرجە شەرعییە ڕەچاوکراوەکان وە ئەم مەرجانە دواتر باسی دەکەین ان شا اللّٰە.

مەرجی سێیەم: لە ئەهلی حەلل و عەقد دەبێت بۆچوون و داناییان لا بێت بیانگەیەنێت بە دیاریکردنی ئەو کەسەی بۆ ئیمامەت شایستەترین و چاکترینە، وە بۆ بەڕێوەبردنی پێویستیەکان دامەزراوترین و شارەزاترینە، ئەوە بە نیسبەت مەرجەکانی ئەهلی حەلل و عەقد.

وە ڕێگای دووەم: کە بەهۆیەوە دەگەی بە دەسەلاٚت لە دەوڵەتی ئیسلامی بریتیە لە ئیستیخلاف واتە: حاکمێکی موسڵمان حاکمێکی تری موسڵمان بە خەلیفە دابنیٚ لە دوای خۆی.

ڕێگای سێیەم: کە بەهۆیەوە دەگەی بە دەسەلاٚت و حوکم لە دەوڵەتی ئیسلامی بریتیە لە زاڵ بوونی موسڵمانێك بە شمشێر لەسەر زەویەك وە حوکمی بە ئیسلام تێدا بکات ئا لەو کاتەدا واجبە لەسەر موسڵمانان گوێڕایەڵی بکەن.

وە ئەو مەرج و پێوەرانەی کە پێویستە لە ئیمام یان خەلیفە بێتە دی بریتییە لە حەوت شت کە زانایان لە کتێبەکانی سیاسەتی شەرعی باسیان کردووە

بە کورتی ئەمانەن:

یەکەم: دادپەروەری.

دووەم: زانستێك کە ئیمام و پێشەوا ئامادەباش بکات بۆ ئیجتیهادکردن لە ڕووداوە نوێیەکان و حوکمەکان.

سێیەم: ڕەچەڵەك(نسب) مەبەست پێی واتە دەبێت خەلیفە قوڕەشی بێت بەهۆی هاتنی دەق و دروست بوونی ئیجماع لەسەری.

چوارەم: سەلامەت بوونی ئەندامەکانی لاشە لە نەقس و لەنگی کە ڕێگری لێ دەکات لە جوڵە و خێرایی بوونی.

پێنجەم: سەلامەت بوونی پێنج هەستیارەکەی مرۆڤ، سەیر ئەوەیە زۆربەی ئەوانەی حوکمی وڵاتانی عەرەبی و ئیسلامی دەکەن دەناڵێنن بە کەم عەقڵی و پێویستیان بە چاودێریکردنی پزیشکی هەیە نازانم، نازانم چۆن حوکمی وڵاتانی موسڵمانان دەکەن، الله پشتیوانە.

شەشەم: دەبێت ئیمامەکە بۆچوونی چاکی هەبێت و بتوانێت سیاسەتی خەڵك بکات و بەرژەوەندیەکانیان بەڕێوەبات.

حەوتەم: دەبێت ئیمامەکە ناسراو بێت بە ئازایەتی و بەدەمەوەهاتن کە پاڵی پێوە بنێ بۆ بەرگریکردن لە لانەی موسڵمانان و جیهادکردنی دوژمنان.

وە ئەم مەرجانە بەپێی توانا ڕەچاودەکرێت هەرکەسێك هەمووی لێ هاتە جێ ئەوە لە پێشترە، وە ئەگەر هەموو مەرجەکانی لێ نەهاتە جێ ئەوە باشترین پێش دەخرێت دواتر هاوشێوەی زانایان باسیان کردووە کە ئیمامەتی کەسێك کە زاڵ دەبێت بە شمشێر واجب نیە هەموو مەرجەکانی لێ بێتە جێ، الله زاناترە، بەڵێ.

پرسیارکار: گومانێك هەیە ڕۆژئاوای کافر برەوی پێ دەدات ئەویش ئەوەیە کە دەوڵەتی ئیسلامی دەوڵەتێکە دروست بووە بۆ دەست بڕین و ڕەجم کردنی خەڵك بۆچوونتان چییە لەسەر ئەم شوبهەیە؟

شێخ ئەبی مالك: پێویستە هەمووان بزانن ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی کە داوای دەکەین دەستەواژەیەك نییە تەنها لە دەست بڕین و بەردبارانکردنی خەڵك ڕاستە ئەم حوکمانە بەشێکن لە شەریعەتی جێبەجێکراو لە دەوڵەتی ئیسلامی ،بەڵام بۆ هەموو کەسێك نییە ئەمانە سزای شەرعین خودای گەورە دایناوە لەسەر بەشێك لە تاوانەکان وەك پەروەردەکردنێك بۆ تاوانباران و هەڵوەرینی تاوانەکانیان وە بۆ دورکەوتنەوەی کۆمەڵگا لە تاوان، وە ئەوەی دوژمنانی شەریعەت باوی پێ دەدەن کە دەوڵەتی ئیسلامی دەوڵەتێکە دەستی دانیشتوانەکەی دەبڕێت و بەردبارانیان دەکەن و جگە لەمانەش، ئەمانە هەمووی قسەی پوچەڵن ئامانج لێی ناشیرین کردنی

دەوڵەتی ئیسلامیە، ئەم بانگەشە پوچەڵانە گەلانی موسڵمان وێنا دەکات بەوەی کە دزی کار و زینا کار بن ئەمانەش قسانێکی پوچن گەلانی موسڵمان بەتەواوەتی دزی و زینا ڕەت دەکاتەوە پاشان سزای دەستبڕین و بەردبارانکردن لەسەر هەموو کەسێك جێبەجێ ناکرێت بەڵکو تەنها جێبەجێ دەکرێت لەسەر ئەو تاوانبارانەی کە مەرجەکانی چەسپاندنی سزاکە و نەمانەی ڕێگریەکانی لێ هاتۆتە دی، بەڵێ.

پرسیارکار: هەندێك پرسیار دەکەن ئەو دەوڵەتە ئیسلامیەی ئێوە داوای دەکەن توانای لەخۆگرتنی کێشەکانی ئابوری و شەڕی هەیە ؟

شێخ ئەبی مالك: لە فەزڵی الله لەسەرمان خودای پەروەردگار ئەم دینەی بۆمان تەواوکردووە پێغەمبەری الله (صلى الله عليه وسلم) یوەفات پێ نەکرد تاوەکو هەموو شتێکی ڕوون کردەوە کە پێویستمان پێیەتی بۆ کاروباری دینەکەمان و دونیامان خودای گەورە حوکمە ئابووریەکانی بۆ داڕشتووین کە ماف هەموو مرۆڤێك دەپارێزێت تاوانبار بێت یان چاکەکار ,کڕیار بێت یان فرۆشیار خودای گەورە چەندین زانای ڕام کردووە بۆ ئابوری ئیسلامی کە چەندین کتێبیان لەسەر نوسیوە کە دروستیەتی ئەم سیستەمەی ڕوون کردۆتەوە، وە سیستەمێکە بواری کارکردن و گەشەپێدان و بەخشین ڕێك دەخات وە هەوڵ دەدات بۆ دەستەبەرکردنی هاوڕێك بوون لە نێوان بەرژەوەندی تاك و بەرژەوەندی کۆمەڵە سوپاس و منەت بۆ الله ئابووری ئیسلامی وای لێهاتووە بووە بە سیستەمێکی پسپۆڕ و ڕاوێژکاری تێدایە، بەڵکو کتێبی نوسراوی لەسەرە، بەڵکو زانکۆی هەیە ئەم زانستەی تێدا دەخوێنرێت و پسپۆڕ و شارەزاکانی تێیدا دەردەچن، ئەم سیستەمە تەواوەش توانای پاراستنی ئابوری دەوڵەت و گەشەپێدان و بەرزکردنەوەی هەیە، بەڵکو توانای کێشانی پلانی گەشەپێدانی درێژخایەنی هەیە کە سەرکەوتنێکی دیار بە دەستبێنێت بۆ پاڵنانی خێرای پێشکەوتن بەرەو پێش، بەڵێ.

پرسیارکار: کۆتایی ئەم چاوپێکەوتنە، قسەیەکتان هەیە کۆتایی بەم چاوپێکەوتنە بێنن؟

شێخ ئەبی مالك: لە پاش ئەم خستنەڕووە پوختە بۆ وەسفەکانی دەوڵەتی داواکراو دەڵێم: لەسەر هەموو چاودێرێك پێویستە لەکاتی گەڕاندنەوەی دەوڵەتی ئیسلامی بزانێت کە ڕێگای هەڵسانەوە و گەڕانەوەی ڕاخراوە بە دڕك و زاڵ بوون و بەزاندن بەڵکو ڕاخراوە بە خوێن و بەخشینی لاشە مێژووی هەموو دەوڵەتێکی ئیسلامی ئەمە دەسەڵمێنێ بەڵام سەرەنجام باش دەبێت بە ئیزنی اللە، پێویستە بزانرێت بەرنامەی دەوڵەتی ئیسلامی بەرنامەیەکی دژایەتی کراوە لەلایەن هەموو ولاتانی کوفر ، وە لەلایەن هەموو دەوڵەتێکی موڕتەدد و بەکرێگیراو، پیلان و دژایەتی لەسەر دەوڵەتی ئیسلامی گەورەیە، داوا لە اللە ی بەهێز و بەتوانا دەکەم بەناوە جوانەکان و سیفاتە بەرزەکانی دوژمنانی تورە و قەڵس بکات بە هەڵسانەوەی دەوڵەتی ئیسلامی بەخێرایی و بەبێ دواکەوتن تاوەکو ببێتە تالاوێك لە قوڕگی مونافیقان، وە دڕکێك لە گەرووی کافران و موڕتەددان، داوا لە اللە دەکەم ئەمە بەخێرایی و بەبێ دواکەوتن بێتە دی اللە گەورەتر و زاناترە.

پرسیارکار: لە کۆتایمان سوپاسی اللە دەکەین کە ئەم چاوپێکەوتنە موبارەکەی بۆ ئاسان کردین، پاشان سوپاس بۆ شێخی بەڕێزوە هەروەها سوپاس بۆ ئێوەش بینەرانی بەڕێز (خوێنەرانی بەرێز).

وآخر دعوانا أن الحمدلله رب العالمين

